

- 5) Kawai mollardurulen arla-naikan yat man. Giv os denne Dag vor daglige Føde.
- 6) Mollarduru moloichiklen tigrel yate oloichiklen artidubu, kichikan-naikan met' aryanami artidubu. Vi tilgive dem, som fejle imod os, tilgiv paa samme Maade vore Synder (Forseelser).
- 7) Mollardurulen otigujunga itan yaba, dona mollardurulen abjabagtek otraj. Lad os ikke fristes, men beskyt os imod Ondt.
- 8) Ngol kichikan kanik yapke. Befal saaledes (d. e. Amen).

Det vil heraf ses, hvorledes Udtrykkene maa tillæmpes for at passe til de vildes almindelige Forestillinger. I de 20 Aar, Kolonien har bestaaet, har det endnu ikke lykkedes nogen Evropæer at lære disse vildes Sprog saaledes, at nogen samlet Fremstilling deraf har kunnet udgives i Trykken. Stor Fortjeneste har *Hornfray*, thi han forstod at vinde de vildes Hengivenhed og fik stort Herredømme over dem. Han har des værre endnu ikke udgivet Frugterne af sine Studier; men man maa haabe, at han i Fremtiden vil gjøre det. Af Ordsamlinger er der flere, men ingen af nogen virkelig Betydning. *Colebrooke* gjæstede Øerne 1788—89 og udgav i „*Asiatic Researches*“ (4de Bind) en Liste over nogle

Ord; men de vilde kunne ikke gjenkende dem. Oberst *Irchel* („*Journal, Asiatic Society of Bengal*“, Nr. II, 1864), Dr. *Dobson* („*Andamans and Andamanese*“ i *Journal, Anthropological Institute* April 1875) og jeg selv („*Vocabulary of the dialects spoken in the Nicobar and Andaman islands*“) har udgivet andre Lister; men de ere ikke meget paalidelige. Min egen Liste omfatter kun Ord, som jeg har været i Stand til at samle af Fanger og Embedsmænd, og blev kun indsat i den nikobarske Ordbog for at være en Begyndelse. Andamanesere har jeg nemlig aldrig haft under mig, og jeg har altsaa heller ikke haft Lejlighed til at lægge mig efter deres Sprog. Det første videnskabelige Forsøg udkom endelig i December 1877 af Løjtnant *Temple* „*The Lords Prayer by Temple, Calcutta*“. Om Andamaneserne og deres Skikke er der skrevet adskilligt, men intet, som er paalideligt. Dr. *Francis Day* har i „*Asiatic Society's' proceedings*“ (Calcutta 1870) givet en Beskrivelse, men de Kilder, hvoraf han øste, vare ikke gode. Derimod har Dr. *Jagor*, den flittige rejsende, som i et udmærket Værk har skildret Filippinerne, tilbragt en Tid hos disse vilde, og naar en Gang Beskrivelsen af hans tre Aars Rejse i Indien foreligger, vil det første større, paalidelige Arbejde fremkomme om disse vilde Stammer; thi han er meget nøjagtig, omhyggelig og skarpsindig.

Et Besøg 1876 ved Mývatn paa Island,

af Th. Thoroddsen, stud. magist.

I forskellige Dele af Island er der større eller mindre Indsøer; de fleste findes i de ubeboede Egne, men i Bygden er der dog ogsaa mange af dem. Nogle af disse sidste, som f. Ex. Skorradalsvatn paa Sydlandet, ere omgærdede af bratte Fjælde, af Kratskove og grønne Marker og se friske og smilende ud; andre Søer i Bygden findes i sumpede Strækninger og ere langt fra saa tiltalende. Oppe i det ubeboede Højland er der to store Søgrupper. Den ene ved det sydvestlige Hjørne af Vatnajökul er næsten ukjendt; den anden findes paa Højsletterne Tvidægna og Arnarvatnsheiði, nordvest for den Samling af Jøkler, som bærer Navnet Langjökul, og her er saa mange Søer, at der almindelig siges paa Island, at de høre „til de Ting, som aldrig kan tælles“.

Nogle Søer have vulkanske Omgivelser og skylde til Dels vulkanske Kræfter deres Form og Oprindelse. Til

disse sidste høre Islands to største Indsøer *Thingvallavatn* og *Mývatn*. Den største er Thingvallavatn, der er 4 □ Mil stor og altsaa fire Gange større end Arresø, den største Indsø her i Danmark. Thingvallavatn ligger, som man véd, i den sydvestlige Del af Island og omgives af storartede Fjælde og Lavastrømme; dens Omgivelser danne i historisk Henseende Islands mærkværdigste Egn, og enhver Islands Hjerter banker, naar han kommer til disse Steder, hvor hver en Høj og hver en Klippe har sine Minder.*) Thingvallavatn har meget faa Øer og Bugter, og Omgivelserne have et andet Præg end Mývatns; den er rimeligvis fremkommet derved,

*) *K. Kálund's* Bidrag til en historisk-topografisk Beskrivelse af Island giver interessante Oplysninger om denne Egn. I. S. 90—157. (1877.)

at Landet imellem de to vældige vulkanske Spalter, Almannagjá og Hrafnagjá, er sunket ned og har dannet et Bækken for den vordende Sø.

I Sommeren 1876 var jeg saa heldig i Følge med Prof. *Johnstrup* at gjæste flere for mig ukjendte Dele af mit Fødeland, og paa denne Rejse dvælede vi fra den 11te Juli til den 6te August ved *Mývatn*. Den 10de Juli rejste vi fra Svartárkot imod Nord til Gaarden Reykjahlíð ved det nordøstlige Hjørne af Søen; vor Vej førte over øde Strækninger forbi det kuppelformede Sellandafjall over Kráká, og hen ad Aften rede vi langs Mývatns østlige Kyst. Søen ligger paa en Højslette omtrent 1000 Fod over Havet og er næsten helt omspændt af Lavamarker. Det frugtbarste Land findes paa den sydlige Side, hvor Mývatn ved en bred Landstrimmel skilles fra den skjønne Sø Grænavatn, og paa Vestsiden, hvor den igjennem Laxá har sit Udløb imod Nord. Mod Nordvest grænser Søen til Sandørkener og det enkeltstaaende Vindbelgjarfjall. Fra dette Fjæld har man en ejendommelig Udsigt over hele Mývatn imod Syd og Sandvatn imod Nord; nærmest ved Fjældet findes et Virvar af smaa runde Søer, som ere indlejrede i en gammel, graalig Lavastrom, der, hist og her dækket med gulgrønne Pletter af Mos og Lyng, med sine puklede Ujevnheder krummer og vrider sig omkring Bjærget. Paa den østlige Side findes sydligst Villingafjall, Hverfjall og Námufjall, paa hvis østlige Side Hovedmassen af Mývatns Solfataraer ligger; Jorden er her næsten gennemkogt af hede Vanddampe, Bunden er usikker at træde paa, og der findes den ene Svovltue ved Siden af den anden, skiftende med Dyndpøle, der uafslædig koge, boble og sprøjte blaasort Lerdynd i Vejret. Den store tyske Geolog *Sartorius v. Waltershausen*, der var paa Island 1846 siger træffende derom, at naar „Machbeths Hexe ikke skulde have fundet deres rette Plads, kunde Djævelen ikke raade dem noget bedre end at drage til Svovlpølene ved Reykjahlíð“. Her er der ikke Spor af Plantevæxt, men Siderne af Dalfjall, der ligge noget nordligere og uden for Svovlbrintens Rækkevidde, ere kratklædte fra øverst til nederst; dette Fjæld er gennemkløvet af vældige Spalter, der gaa i samme Retning som næsten alle vulkanske Spalter i denne Egn, nemlig fra Nord til Syd. Længere mod Nordøst findes Bjærget Krabla med et stort rundt Svælg, som kaldes Viti (Helvede); før var det fyldt med kogende Lerdynd, men nu indeholder det kun stille, grønligt Vand. I Nærheden af Krabla ligger Hrafninnuhrygg, som har sit Navn af „hrafninnna“ (Obsidian), der findes her i store Masser. Omgivelserne af Mývatn, især mod Nord og Øst, ere meget fattige paa Vand, fordi al Regn opsuges af de porøse, vulkanske Stenarter; meget

af denne Fugtighed synes igjennem underjordiske Kanaler at strømme til Mývatn, som heri har en af Hovedkilderne til sin Vandforsyning.

Mývatn har ved den østlige Bred en Mængde Fjorde og Øer. Langs hele denne Bred ligge golde Lavastrækninger, som dog ere afvekslende og ofte meget smukke, og jeg har ingen Steds paa Island set Lavaspidsar med saa sælsomme og maleriske Former som her. I og omkring Søen findes der vældige Søjler, Taarne og Klippeborge, som minde om Midalderens Ridderslotte, og ved Aftenstide, naar Tusmørket falder paa, og Skyggerne lidt efter lidt lægge sig over Bakkerne, tager denne Ødemærkning sig højst underlig ud, i det Klipperne smelte sammen til allehaande Trylleskikkelser. Det er derfor intet Under, at Folkesagn knytte sig til nogle af disse Lavamarker. En stor baadformet Lavablok med en opstaaende Spids siges saaledes at være en forstenet Jættekvinde, som en Nat vilde stjæle Ørreder af Søen; men Dagslyset overraskede hende, og hun tillige med hendes Baad forvandlede da til Sten.

Lidt længere imod Øst skimter man en Række Kratere, hvoriblandt Hverfjall med sine vældige Former rager højt op over alle de andre. Her kunde man i Dæmringens usikre Lys tro sig hensat til et Maanelandskab; thi Landet er opfyldt med store og smaa Ringbjærge, der sammenknyttes af slangeagtig krummede og forrevne Lavabrinker. I Lavamarkerne her omkring findes flere Kløfter, som gaa fra Nord til Syd, og hvoriblandt Stóragjá ved Reykjahlíð med en varm Kilde er den største; de fleste ere tilvoxede med Brægnearter og forskellige andre, til Dels sjældne Planter. Nogle Lavahuler tjene som Opholdssted for de omboende Bønders Faar og Gæder. En overordentlig Mængde skjøntfarvede Ænder findes paa Mývatn og have deres Reder i Sivet og paa Holmene; for Tiden havde dog de fleste udruget og vare rejste bort; kun enkelte Steder saa man nogle faa Krikænder med deres Unger svømme omkring imellem de smaa Holme. Faa Steder i Nordevropa frembyde for Resten en saa rig Mark for Ornithologer, der ønske at lære Andeslæggtens Særegenheder og Levevis at kjende. Nogle af Holmene ere flade og lave, og ere enten golde eller sparsomt dækkede med Siv, Kvanner og den paa Island sjældne *Erysimum hieracifolium*; andre ere høje og kegleformede med et Bækken i Midten, og have øjensynlig før været Kratere, men ere nu dækkede med Græs, nogle tillige med tæt Pilekrat (*Salix phyllicifolia* og *lanata*) og Rønnebuske. I Vandet er der en Mængde Ørreder, som afgive en god Indtægt for de omkringboende. Ørrederne leve af den forbavsende Mængde Myg og Myggelarver, hvoraf Indsøen har faaet sit Navn (Mývatn af *mý*, Myg, og *vatn*, Vand,

Sø), og af Bløddyr (Limnæa, Succinea, Planorbis) der træffes i Overflødighed, især i nogle smaa Bugter, hvor Vandet er lunkent af de varme Kilder, som have deres Udløb i Skrænterne. Her ere Vandplanterne (Hestehale, Vandsiv, Tusendblad og Alger) helt sammenfiltrede og dækkede med disse Dyr. Man vil let indse, at Myggene tit maa være den rejsende til Plage, da de hverken lade Mennesker eller Dyr i Fred; Hestene ere mangen Gang ophovnede over hele Legemet og hudløse paa Ørene og paa Snuden, saa at de hverken have Rist eller Ro, ikke kunne græsse og løbe omkring som galne. Denne Sommer vare Myggene dog ikke meget brydsomme.

Paa Gaarden Reykjahlid bleve vi nogen Tid, da de Kratere og Lavastrømme skulde undersøges, som i Aaret 1875 vare fremkomne omtrent 4 Mil borte paa de saakaldte Mývatnsöræfi, *) en stor Slette med mange enestaaende Fjælde, der skilles fra Mývatns-Bygden ved en Fjældrække af Palagonitbreccie, som har forskjellige Navne; Dele deraf ere Daltjall og Námufjall. Udbruddene paa Mývatnsöræfi have vældet frem paa en næsten flad Slette i en lille Lavning, som kaldes Sveinagjá, og de ere komne frem af en kæmpestor Revne i Jordskorpen, der gaar fra Syd til Nord. Nu ser man ikke andet end store, kulsorte Lavapartier, der med mange Forgreninger og Udlobere dække Sletten. Revnen er dækket med Lava, men en Række Kratere fra Nord til Syd betegne det Sted, hvor den ligger. Det var den 18de Februar 1875, at det først kom til Udbrud paa Mývatnsöræfi, netop der hvor Alfærvejen til Ostlandet ligger i den foromtalte Sveinagjá, og dækkede den. Ilden syntes i Førstningen fra Bygden at bryde ud paa flere Steder og siden at forene sig til et eneste vældigt Baal, som indtog en stor Strækning. Kort efter dette første Udbrud rejste en Mand fra nærmeste Bygd derop for at se Egnen. Da var der roligt, og Lavaen havde begyndt at størkne; men en varm Damp stod alle Vegne op af Revnerne. Den 10de Marts begyndte Udbruddene igjen, og to Dage senere rejste en anden Mand derop fra Bygden. Da var Tallet paa Kraterne tiltaget meget, de sprudede med Knalden og Brølen og kastede uafsladelig smaa og store, gloende Lavastykker højt op i Luften. Lavaen dannede sig i taarnhoje Toppe og Ujævnheder, der størknede og bleve sorte paa Overfladen; men der gik mangen Steds Hul paa Skorpen, og der fremvældede saa en hvidglødende Lavastrøm, som paa nogle Steder atter sprængte Skorpen; igjennem Revnerne kunde man da se ned i de glødende Emmer. Andre Steder saa man store Dampskyer

*) Örafi (udtales orajve) er et Flertalsord, der betyder Ørken eller Ødemark. „Hvann“ (udtales hrojn) betyder en Lavamark.

bryde frem. Over hele Lavastrømmen laa der en blaa-hvid, bævrende Dunst, og Fjældene paa den anden Side skimtedes ligesom i en gjennemsigtig Taage. Denne Dunst var saa let, at den næppe kunde ses, naar man stod nærved; men i Frastand aftegnede den sig tydelig imod den blaa Himmel. Nærmest omkring Lavaen var Pilekrattet afsvedet, og kun de sorte og nøgne Stubbe af Buskene vare tilbage. Om Aftenen syntes alt at staa i lys Lue. I April vare Udbruddene saa stærke, at Gaarde i de nærmeste Bygder, 4—5 Mile borte, bleve halvt oplyste, og Folk samlede oppe paa de højeste Fjældspidser for i tilbørlig Afstand at iagttage det rædselsfulde Syn. Den 4de April drog atter nogle Mænd af Sted for at se Udbruddene i Nærheden; da de nærmede sig, hørte de en Brus og Drønen, ligesom om utallige Vandfald skummende faldt ned ad et Bjærg. Udbruddene vare ogsaa i fuld Gang; op af et af Svælgene stod en sammenhængende Ildsojle, 200—300 Fod høj, dens Top bredte sig ud og faldt ned i smaa Stykker ligesom Straalerne fra et Springvand; eftersom Straalerne skiltes fra Søjlen og kom uden for Gjenskinnet fra den hvidglødende Lava, bleve de mørkere, og jo koldere de bleve, des mere kløvedes og sprængtes de; da de igjen faldt ned paa Kraterets Rand, vare de saa varme, at de sloges flade og sprøjtede fra sig, ligesom naar man stænker med Vand. Udbruddene vedvarede indtil sent i April.

Der var nu overordentlig stille og ensomt omkring denne Lavamark; paa nogle Steder var der lidt Græs og nogle Pilearter, Enebær, Dværgbirk og nogle faa Urter (Snerre, Røllike, Engelskræs og Bartsia); andre Steder fandtes der øde Sandflader, uden anden Plantevæxt end nogle spredte Exemplarer af Marchalm; i Nærheden saas ingen Kilde eller Bæk, da alt Vand bliver suget op af den vulkanske Jordbund. De nye Kratere skjælnes let fra de Rækker ældre Kratere, som ere fremkomne ved forhistoriske Udbrud, og som ligge jævnsides med de nye; de ældre Kratere have nemlig en lysere Farve og mere afrundede Former, da de i Tidernes Løb ere blevne stærkt angrebne af Luften og Vandet. Her træffes sjælden et Memeske, og imedens vi vare der, saas der intet levende oppe i selve Lavamarken undtagen enkelte Myg, som af Vinden vare blevne drevne derop fra Mývatn, og smaa Flokke af Snespurve, der i deres snehvide Dragt stak stærkt af imod de sorte Stene. Lavamarken i sin Helhed er forfærdelig ujævn og dannes ligesom af oprodede Isflager, hvoraf de enkelte Stykker staa paa Kant; de ere saa sprøde, at de mangen Gang knuses under Foden, og saa skarpe, at de rive Sko og Klæder i Stykker. Der var endnu Tegn til Varme i Jorden; thi paa flere Steder saa vi en hvid Damp staa op af Revnerne, og

Randene af disse vare dækkede med krystalliseret Salmiak, en Fremtoning, om hvis Dannelse Geologerne ere saare uenige. Til Lykke for de omliggende Bygder fulgte der ingen egentlig Aske med ved disse Udbrud, men paa flere Steder laa der Bunker af smuldret Sten oven paa Lavaen, især nærmest ved Kraterne, og her var det vanskeligt at færdes; thi mange Steder var der kun en tynd Lavaskorpe under dette Lag, saa at man let kunde falde igjennem.

Nord for Mývatn, omkring Trakytkeglen Hlíðarfjall er der en Mængde forfærdelige Kratere, der vidne om saa storartede Omvæltninger, at man vel faa Steder i Verden ser noget lignende. De Udbrud, som i den historiske Tid have fundet Sted her, indtraf i Aarene 1724—1730; da brød der Ild ud paa flere Steder, mange Gaarde ødelagdes, og frugtbare Egne dækkedes med Lava. De største af Lavastrømmene vare de, som 1728 og 1729 brød frem af Jorden tæt ved den lave Palagonitryg *Lejrhnúkr*, vest for Krabla. Man har tit forvexlet Krabla med *Lejrhnúkr*, baade paa Island og i Udlandet, og i forskjellige Beskrivelser, som man har af disse Udbrud, omtales de som hidrørende fra Krabla. Krabla er imidlertid en aflagt Fjældryg af Palagonittuf, og har aldrig haft Udbrud i den historiske Tid; den har nogle smaa Kratere paa Nordsiden, men de ere dannede før Landets Bebyggelse. De Kratere, som havde Udbrud 1728—29, ligge i en Række Nord for *Lejrhnúkr*; man finder dér store og høje Kjædder af rødt og sort Lava, som er udtrukket til Traade og flettet i allehaande Former og er saa skarpt og spidst, at man næppe kan røre det uden at skære Hænderne til Blods. Vest for denne Kraterrække er den ved Udbruddene fremkomne Sjø af Lava temmelig flad, og Landet her er rimeligvis sunket temmelig meget. En sort og øde Lavastrækning strækker sig, saa langt Øjet rækker imod Nord og Vest, henimod de saakaldte Gæsadalsfjælde; men imod Syd har Lavastrømmen snoet sig omkring imellem Højder og Bakker og løbet ned i Bygden ved Mývatn. Paa dens Vej findes der nogle Steder ligesom forstenede Fosser, med Huler og Lavarør under neden. Hvor Hældingen er mindre, er Hrøjnet jævnt og overvoxet med tykke Lag af Mos- og Lavararter, men andre Steder er den ene Lavablok taarnet op ved Siden af den anden med skarpe Kanter og Spidser; det er, som om en Jökulelv med Isgang havde fossset ned over en brat Bakke og paa én Gang var bleven standset ved en hemmelig Tryllekraft. Under Udbrudet 1728 løb Lavaen ned til Indsøen og 1729 lige ned til Gaarden Reykjahlíð, hvor den ødelagde Hjemmemarken, Enge og Huse, men skaanede Kirken, der nu staar ene paa en grøn Plet, omgivet af en oprørt Lavamark. Derpaa løb

Lavaen ud i Søen, saa at en stor Del af denne udtørredes, og Vandet syntes at brænde ligesom Olje; meget Vand blev til Damp, og alt levende i Søen døde bort. Snart dannede der sig en Skorpe paa Lavaen, men den sprængtes af Ilden neden under, og gloende Stykker kastedes op i Luften. Om Dagen svævede der en blaa Lue over Lavaen, men om Natten glitrede det ligesom smeltet Mahn; hele Himlen havde et ildrødt Skær, og Lyssglans og Lynild krydsede hinanden i de med Elektricitet fyldte Skyer. Senere brød der atter Ild ud paa flere Steder, f. Ex. i den saakaldte Hrossadalr, og hele Egnen ved Mývatn blev i flere Aar omtumlet af de vulkanske Kræfter. Denne Lavastrøms Forgørelser kunne udmærket iagttages fra Toppen af Hlíðarfjall (2400 Fod). Her ser man lige neden for mod Øst Lavaen sno sig imellem Bakkerne, de enkeltstaaende Fjælde paa Mývatnsoræfi, de vældige kuppelformede Kæmper Búrfell, Bláfell og Sellandafjall, Svovlminerne og Dyndpølene ved Námuffjall og Krabla; lidt længere borte mod Syd den sølvblaa Indsø, omringet af sorte Lavastrømme og oversaaet med grønne, kratbevoxede Smaaøer og Holme; i Synskredsen mod Syd Vatnajökuls glitrende Flader og imod Sydøst Herðubreið (5300 Fod), et af Islands stolteste Fjælde, der staar alene for sig selv, stejlt og omgivet af et Klippebælte og med en blaalig hvid Jökulkrone; imod Nord ses en Mængde Fjælde og Ørkener, og længst borte skimtes Ishavet i en hvidlig Taage. I Sandhed, en storartet Udsigt!

Der er sikkerlig ikke mange Steder paa Jorden saa gjenemrodede af den underjordiske Ilds Virksomhed som Mývatnsegnen. Vide Sletter, oversaaede med Kratere og Ringbjærge, store vulkanske Spalter, der strække sig igjennem Bjærge fra den ene Side til den anden, Dyndpøle, Svovlminer, varme Kilder og uoverskuelige Lavamarker træde frem paa alle Sider. Under saadanne Omstændigheder er det forbavsende nok, at ikke en Mængde af de evropæiske Geologer for længe siden har rettet Opmærksomheden paa denne Egn, og den samme Bemærkning maa gjælde om *Island i det hele*. Meget af de fjærner Lavapartier er endnu ikke undersøgt, især de, der grænse op til Højlandets vældige Lavadække, som bærer Navnet Odáðhraun (55 □ Mile), og som med alle sine store, vulkanske Fremtoninger endnu næsten helt har maattet hvile i Fred for Menneskets Videbegjærighed. Paa Grænserne af Odáðhraun og Vatnajökul véd man, at der findes store Vulkaner, som ofte have haft vældige Udbrud og i deres Krampetrækninger have rystet hele Landet; men endnu kjender man intet til dem. Fra den 8de til 12te Januar 1873 saas over hele Island et stort Udbrud i Vatnajökuls nordvestlige Hjørne; men Vulkanen, hvoraf det er kommet, kjender man ikke, skjønt man

omtrent véd, hvor den ligger. Fra den vestlige Side af Vatnajökul, Skaptárjökul kaldet, skete 1783 et frygteligt Udbrud, og der fremkom derved en af de største Lavastrømme, man kjender i hele Verden. Ved dette Udbrud bleve flere Kirkesogne ødelagte, og 9,400 Mennesker omkom af Ild, Sult og Sygdom; men endnu kjender man ikke rigtig de Kratere, hvorfra disse Ødelæggelser udgik. Det vilde være let at nævne adskillige andre vulkanske Fremtoninger paa Island, som heller ikke ere undersøgte, og man ser heraf, at der paa denne Ø er nok at gjøre for Naturgranskerne. Imedens enhver lille Plet af Italiens vulkanske Dannelser er undersøgt og kortlagt, have vi paa Island store Strækninger, Hundreder af Kvadratmile med den mest storartede vulkanske Virksomhed, som kan tænkes, og som aldrig ere bleve traadte af nogen Menneskefod. Af Islands Jökuler, der dække store Arealer i det indre (efter Prof. Johnstrup 246 □ Mile), er ikke en eneste bleven videnskabelig undersøgt, lige saa lidt som de ældre glaciæle Dannelser, hvor man dog maaske kunde finde Nøglen til en For-

staaelse af „Rullestensaasernes“ Dannelse. Naar Forholdet er saaledes med disse vidtstrakte Terræner, er det ikke underligt, at man heller ikke kjender noget synderlig til de underliggende ældre Formationers Aldersfølge. Saa vidt man véd, findes der paa Island ikke ældre Lag end fra Tertiærtiden; men disse ældre Lag have kun en forsvindende Udstrækning i Sammenligning med de vældige Ophobninger af Trap og Tuf, der danne Hovedmassen af Øen. Hele Island er af forholdsvis ny eller helt ny Oprindelse. — Forskjellige Geologer have visselig gjæstet Island; men det, de have undersøgt, er for intet at regne imod, hvad der staar tilbage. „Geysir“ og „Hekla“ ere Navne og Fremtoninger, der ere kjendte af alle; men den Tid vil vel komme, da ikke disse Navne alene, men ogsaa mange andre paa Island ville være almindelig kjendte; det gjælder kun om, at der paa Øen sker udstrakte og indgaaende Undersøgelser. Vi Islændere, der have saa megen Kjærlighed til vor Føde, ville da omfatte den med endnu større Kjærlighed.

Istransporten over Lille og Store Bælt,

af **Chr. Hansen**, Postexpeditor.

Noget ejendommeligt for vort Land er den Førsel, som i enkelte Vintre finder Sted over Bælterne, og som vi kalde Istransporten. Der er visselig mange andre Steder i Verden, hvor Forbindelsen mellem to Sider af en Havarm eller af en Flod kan blive afbrudt ved Is; men særegent er vistnok dette, at man har ordnet hele denne Sag saaledes, at der er bygget egne Fartøjer dertil, at der allerede om Efteraaret sørges for Proviantering o. s. v. — Ledelsen og Tilsynet med Istransporten har altid været overdraget Postvæsenet, og efter at Dampen og Telegrafien have traadt hjælpende til, er det afskrækkende ved en saadan Transport til Dels faldet bort, og nu betragter man det ikke længere som livsfarligt ved Vintertide at gjæste Sprogø.

Naar Kulden lægger Havet til omkring ved Østersøens Udløb, og naar Isen under vedvarende Frost efterhaanden breder sig mere og mere, ophører for en Tid den livlige Samførsel, der ellers i Aarenes Løb har udviklet sig mellem mange tyske Havne og Kjøbenhavn, Malmø o. s. fr. Standser saaledes al Forbindelse paa disse Veje, maa man ty til den gamle Rute gennem Halvøen over

Lille og Store Bælt, og denne Vej er da den eneste mellem de skandinaviske Lande og Mellem Europa. Vel er der, siden Jærnvejen til Frederikshavn blev fuldført, aabnet en ny Vej derfra med Dampskib over til Göteborg; men ogsaa denne Forbindelse maa høre op, dersom Kulden vedvarer og fylder Kattegattet med Drivis.

Lille Bælt har sit smalleste Sted mellem Middelfart og Snoghøj, i det Afstanden dér næppe er 1000 Alen, og fra Oldtiden og ned til vore Dage har derfor her været et vigtigt Overfartssted mellem Fyen og Jylland. Det er dog sjældent, at Isen har stoppet Førselen paa dette Sted længer end et Døgn ad Gangen, da Strømmen har en saa rivende Fart og skifter saa tit — hver 6te Time — at Isen vanskelig lægger sig fast. Man kan derfor om Vinteren mangan Gang møde det Syn, at Isen i nogle Timer aldeles overspænder Farvandet, saa at dette er helt hvidt, medens det kort efter viser aabent Vand. I ældre Tid havde Overfarten over Lille Bælt ikke ringe Ulemper. Man brugte nemlig kun almindelige Baade til Transporten, og til Meddelelsesmiddel havde man kun den optiske Telegraf. Landsætningen skete overalt paa Kysten, hvor